

Laidiens: 11.07.2006., Nr. 108

Ministru kabineta noteikumi Nr.557

Rīgā 2006.gada 4.jūlijā (prot. Nr.35 14.§)

Speciālo aviācijas darbu veikšanas kārtība

Izdoti saskaņā ar likuma "Par aviāciju" 91.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka speciālo aviācijas darbu veikšanas kārtību Latvijas Republikā.
2. Speciālos aviācijas darbus (turpmāk – darbi) veic ar gaisa kuģi, kura ekspluatantam ir spēkā esoša Latvijas Republikas izsniegta vai atzīta par derīgu citas valsts izsniegta gaisa kuģa ekspluatanta apliecība speciālo aviācijas darbu veikšanai (GKEA–SAD) un Latvijas Republikas vai citas valsts izsniegta licence par tiesībām veikt speciālos aviācijas darbus.
3. Gaisa kuģa ekspluatants darbus veic saskaņā ar nosacījumiem, kas minēti gaisa kuģa ekspluatanta apliecībā speciālo aviācijas darbu veikšanai un licencē par tiesībām veikt speciālos aviācijas darbus, un līgumu, kas noslēgts ar ieinteresēto personu (turpmāk – pasūtītājs), ja tāds ir.
4. Darbus atkarībā no to mērķa, veikšanas noteikumiem un tehnoloģijas iedala šādās grupās:
 - 4.1. apvidus uzņemšanas un aerofotografēšanas darbi;
 - 4.2. transporta un sakaru darbi;
 - 4.3. būvniecības, montāžas, iekraušanas un izkraušanas darbi;
 - 4.4. aviācijas darbi mežsaimniecības nozarē;
 - 4.5. aviācijas agroķīmiskie darbi;
 - 4.6. lidojumi eksperimentālo un zinātniski pētniecisko darbu veikšanai;
 - 4.7. aviācijas glābšanas darbi;
 - 4.8. palīdzības sniegšana iedzīvotājiem stihisku nelaimju (katastrofu) seku likvidēšanā.
5. Ja, veicot konkrētos darbus, tiek nepamatoti aizskartas personu tiesības vai intereses, darbu veikšanu pasūtītājs saskaņo ar šīm personām. Šo noteikumu 14.1., 14.2. un 14.3.apakšpunktā minēto apvidus uzņemšanas un aerofotografēšanas darbu veikšanu saskaņo arī ar Aizsardzības ministriju.
6. Pirms darbu uzsākšanas gaisa kuģa kapteinis saņem meteoroloģiskā laika prognozi un izanalizē faktiskos laikapstākļus. Veikt darbus bez meteoroloģiskā laika prognozes nav atļauts.

7. Ja attiecīgo darbu veikšanai nepieciešama īpaša sagatavošanās, gaisa kuģa ekspluatants izstrādā pilotu apmācības programmu, iekļauj to gaisa kuģa ekspluatanta mācību un kvalifikācijas uzturēšanas rokasgrāmatā un atbilstoši tai veic pilotu sagatavošanu.
8. Pilotu dažādu veidu darbu veikšanai sagatavo gaisa kuģa ekspluatanta norīkots instruktors. Pārbaudes lidojuma rezultātus atbilstoši apmācības programmai instruktors ieraksta pilota lidojumu uzskaites žurnālā un apstiprina ar parakstu.
9. Ja, veicot darbus, gaisa kuģī atrodas pasažieri vai krava, par attiecīgajiem pasažieriem un kravu jābūt dokumentācijai, kas noteikta likuma „Par aviāciju” 53.panta pirmās daļas 6.punktā.
10. Gaisa kuģa kravas masas, pacelšanās un nosēšanās masas un smaguma centra aprēķinu atbilstību lidojumu ekspluatācijas rokasgrāmatas prasībām nodrošina gaisa kuģa kapteinis. Kravas faktiskās masas un tās īpašību atbilstību kravas pavaddokumentos minētajai informācijai nodrošina pasūtītājs.
11. Lidojumus darbu veikšanai atkarībā no darbu veida veic, ievērojot 1944.gada 7.decembra Starptautiskās konvencijas par civilo aviāciju (turpmāk – konvencija) 2.pielikumā ietvertos vizuālo lidojumu noteikumus (VLN) vai instrumentālo lidojumu noteikumus (ILN), tikai tādos meteoroloģiskajos laikapstākļos, kādos atļauts veikt konkrētos darbu veidus.
12. Veicot darbus ar lidmašīnu, tā paceļas un nosēžas lidlaukā. Veicot darbus ar helikopteru, papildus lidlaukam var izmantot nosēšanās vietu, kas izvēlēta no gaisa. Lidlauka un no gaisa izvēlētas nosēšanās vietas izmēriem un stāvoklim jāatbilst katras konkrētās lidmašīnas vai helikoptera tipa prasībām.
13. Pirms nosēšanās no gaisa izvēlētajā vietā helikoptera kapteinis vizuāli novērtē tās izmērus, slīpumu un virsmas stāvokli. Par lidojuma drošību ir atbildīgs helikoptera kapteinis.

II. Apvidus uzņemšanas un aerofotografēšanas darbi

14. Apvidus uzņemšanas un aerofotografēšanas darbi ir:
 - 14.1. aerofotografēšanas lidojumi, kuru mērķis ir apvidus fotografēšana no gaisa ar speciālu fotoaparāturu;
 - 14.2. apvidus izpētes uzņemšanas lidojumi minimālos augstumos apvidus ģeofiziskai uzņemšanai ar speciālu aparāturu, tai skaitā ar ārpus gaisa kuģa trosē nolaižamu aparāturu;
 - 14.3. aerouzņemšanas lidojumi distancētai instrumentālai zemes ģeoloģiskās kartēšanas un apkārtējās vides stāvokļa kontrolei, kā arī dažādu objektu koordinātu noteikšanai;
 - 14.4. aerovizuālie lidojumi ar pasūtītāja pārstāvi gaisa kuģī, kuru mērķis ir objektu vizuāla apsekošana un apvidus vizuāla novērošana.
15. Aerofotografēšanu veic no gaisa kuģa, kas aprīkots ar aerofotografēšanas aparāturu.
16. Lidojumus virs fotografējamiem rajoniem līdz 5000 pēdu augstumam (ieskaitot) gaisa kuģi veic, altimetrā iestatot vidējā jūras līmeņa spiedienu (QNH), bet lidojumus augstumā virs 5000 pēdām, – altimetrā iestatot standarta atmosfēras spiedienu 1013,2 hektopaskāli (QNE). Lidojuma augstuma izmaiņas kontrolējamā gaisa telpā veic tikai ar gaisa satiksmes vadības dienesta atļauju.
17. Veicot aerofotografēšanas lidojumus ar ieslēgtu autopilotu, gaisa kuģa kapteinis nodod autopilota vadību stūrmanim–aerofotogrāfam, nodrošinot pastāvīgu lidojuma parametru kontroli.

18. Apvidus izpētes uzņemšanas lidojumus veic minimālos augstumos, attiecīgi mainot lidojuma profilu (tiek ieturēts pastāvīgs patiesais augstums virs reljefa un šķēršļiem) un nodrošinot nepastāvīgu dzinēju darbības režīmu, kurā vertikālais ātrums var pārsniegt $\pm$ četri simti pēdu minūtē.

19. Veicot apvidus izpētes uzņemšanas lidojumus ar ārpus gaisa kuģa trosē nolaizamu aparatūru, minimālo drošo relatīvo augstumu palielina par izlaistās troses garumu, ja nav citu ierobežojumu izmantojamam gaisa kuģim vai uzņemšanas aparatūrai.

20. Nav atļauti apvidus izpētes uzņemšanas lidojumi ar ārpus gaisa kuģa trosē nolaizamu aparatūru, ja gaisa kuģis nav aprīkots ar automātisko troses cirtni, kā arī lidojumi pret sauli augstumā virs reljefa un šķēršļiem zemāk par 300 pēdām, ja saules augstums virs horizonta ir mazāks par 15° un kursa leņķis ir mazāks par 30° .

21. Aerouzņemšanas lidojumus veic, ieturot pastāvīgu augstumu pēc barometriskā augstuma mērītāja.

22. Aerovizuālos lidojumus, ievērojot vizuālo lidojumu noteikumus, veic:

22.1. dienā, kad redzamība nav mazāka par 2000 metriem un apakšējās mākoņu robežas augstums nav mazāks par 500 pēdām, augstumā, kas nav mazāks par 150 pēdām virs šķēršļiem;

22.2. naktī, kad redzamība nav mazāka par 5000 metriem un apakšējās mākoņu robežas augstums nav mazāks par 1200 pēdām, augstumā, kas nav mazāks par 500 pēdām virs šķēršļiem.

23. Lai veiktu objekta detalizētu apskati, aerovizuālo lidojumu laikā atļauts nolaisties līdz 35 pēdu augstumam virs šķēršļiem, bet, apskatot augstsprieguma elektrolīnijas, – līdz 60 pēdu augstumam virs tām. Helikopteram nolaizoties blakus šķēršļiem un elektropārvades līnijām, attālumam no helikoptera rotora lāpstu galiem līdz šķēršļiem vai elektropārvades līnijas malējam vadam jābūt ne mazākam par pusi no helikoptera rotora diametra.

24. Aerovizuālos lidojumus ledus apstākļu izlūkošanai veic ar gaisa kuģi, kuram ir vismaz divi dzinēji, un augstumā, kas nav mazāks par 300 pēdām. Lai konkretizētu ledus apstākļus, drīkst nolaisties ne zemāk par 150 pēdām virs šķēršļiem.

25. Ja aerovizuālā lidojuma laikā uz kuģi nav iespējams noraidīt ledus apstākļu kartes un citu dokumentāciju no gaisa kuģa, to nomet uz kuģa klāja kopā ar vimpeli (spilgtas krāsas karodziņu). Šādā gadījumā lidojuma augstums virs kuģa mastiem nav mazāks par 75 pēdām.

26. Aerovizuālos lidojumus virs zivju un jūras dzīvnieku uzturēšanās vietām veic augstumā, kas nav mazāks par 300 pēdām.

III. Transporta un sakaru darbi

27. Veicot transporta un sakaru darbus, gaisa kuģi izmanto sakaru nodrošināšanai, pasūtītāja kravu, iekārtu un darbu veikšanai nepieciešamo personu (ne vairāk par sešām personām) pārvadāšanai.

28. Transporta un sakaru lidojumus dienā un naktī veic saskaņā ar vizuālo lidojumu noteikumiem vai instrumentālo lidojumu noteikumiem.

29. Kravu pārvadā gaisa kuģī vai izmantojot helikoptera ārējo piekari. Kravu izkrauj pēc gaisa kuģa nosēšanās vai lidojumā desantējot to, vai arī helikoptera karāšanās režīmā bez piezemēšanās.

30. Kravu ar izpletni desantē no augstuma, kas nav mazāks par 500 pēdām. Kravu bez izpletna desantē no augstuma, kas nav mazāks par 75 pēdām.